

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1099/2022
23.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића председника већа, Бранке Дражић, Драгане Бољевић, Радославе Мађаров и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., коју заступа Јасна Мркшић адвокат из ..., против тужене Основне школе „Душан Јерковић“ из Инђије, коју заступа Правобранилаштво Општине Инђија, ради исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3395/21 од 15.12.2021. године, на седници одржаној 23.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3395/21 од 15.12.2021. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3395/21 од 15.12.2021. године и пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији П1 370/21 од 30.09.2021. године тако што се ОДБИЈА тужбени захтев да се обавезе тужена да за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године накнади тужиљи трошкове у износима од: 106.219,68 динара за исхрану у току рада са законском затезном каматом од 15.05.2021. године до исплате и обрачунатом законском затезном каматом до 14.05.2021. године од 15.626,48 динара и 114.764,20 динара за регрес за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом од 15.05.2021. године до исплате и обрачунатом законском затезном каматом до 14.05.2021. године од 16.421,37 динара, уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном фонду на основицу досуђених износа главнице и накнади јој трошкове поступка, као неоснован.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да исплати туженој износ од 18.000,00 динара на име трошкова ревизијског поступка у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3395/21 од 15.12.2021. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Старој Пазови, Судска јединица у Инђији П1 370/21 од 30.09.2021. године којом је усвојен тужбени захтев и обавезана тужена да за период од 01.04.2018. до 31.03.2021. године накнади тужиљи трошкове у износима од: 106.219,68 динара за исхрану у току рада са законском затезном каматом од 15.05.2021. године до исплате и обрачунатом законском затезном

каматом до 14.05.2021. године од 15.626,48 динара и 114.764,20 динара за регрес за коришћење годишњег одмора са законском затезном каматом од 15.05.2021. године до исплате и обрачунатом законском затезном каматом до 14.05.2021. године од 16.421,37 динара, уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном фонду на основицу досуђених износа главнице и накнади јој трошкове поступка у износу од 47.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на члан 404. Закона о парничном поступку (посебна ревизија).

По оцени Врховног суда, испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23), јер су основани ревизијски наводи о различитом поступању судова у истој правној ствари, што указује на потребу уједначеног тумачења и примене права по питању права на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запослених у јавним службама којима се плате исплаћују у висини минималне зараде и усаглашавања са правним схватањем Врховног касационог суда, усвојеним на седници Грађанског одељења одржаној 05.07.2022. године, које према члану 45. став 3. Закона о уређењу судова обавезује сва већа у саставу одељења, због чега је одлучено као у првом ставу изреке на основу члана 404. став 2. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је у радном односу код тужене обављала послове ..., за које је био утврђен коефицијент од 6,30 за обрачун и исплату њене плате. Основна плата тужилца у спорном периоду, обрачуната као производ основице коју објављује Влада Републике Србије и коефицијента њеног радног места, била је нижа од минималне зараде. Због тога је тужена вршила њену корекцију до висине минималне зараде. Вештачењем је утврђена висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора према најповољнијим параметрима за тужену из тренутно важећих посебних колективних уговора у Републици Србији (накнада трошкова за исхрану у току рада у бруто износу од 250,00 динара на дневном нивоу, односно 175,25 динара нето, а накнада за регрес за коришћење годишњег одмора у висини $\frac{1}{12}$ минималне зараде на месечном нивоу) и на основу увећања коефицијента радног места ... у моменту ступања на снагу Закона о платама у државним органима и јавним службама.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену на исплату тражених накнада. По становишту судова, Законом о платама у државним органима и јавним службама није регулисана минимална зарада, због чега се у смислу члана 2. став 2. Закона о раду примењују одредбе тог закона, које минималну зараду дефинишу као законски

минимум којим се запосленом обезбеђује заштита и задовољавање његових егзистенцијалних и социјалних потреба. С обзиром да у минималној заради нису садржани трошкови исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, нижестепени судови су закључили да тужила има право да јој се исте исплате у досуђеним износима.

Врховни суд налази да се основано изјављеном ревизијом указује да је материјално право погрешно примењено приликом одлучивања о тужбеном захтеву.

Законом о основама система образовања и васпитања („Службени гласник РС“ број 88/17 ... 129/21) прописано је да се на утврђивање и обрачун плата, накнада и додатака запослених у установи примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама (члан 187. став 3), а Законом о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01 ... 86/19) прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије (члан 3. став 1) и да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, и да садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора (члан 4. став 1).

Коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе, па и коефицијенти за обрачун плата запослених у основном образовању утврђени су Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама (члан 2. став 1. тачка 1), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама.

Законом о раду прописано је (члан 118. став 1. тач. 5. и 6) да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду, поред осталог и за исхрану у току рада, ако послодавац то право није обезбедио на други начин и за регрес за коришћење годишњег одмора, при чему висина трошкова исхране у току рада мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није друкчије одређено (члан 2. став 2).

Посебан колективни уговор за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика („Службени гласник РС“ бр. 21/15, 16/18, 8/19, 92/20, 27/22), 123/22) одређује елементе за утврђивање плате тако што прописује да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата у складу са законом, а уколико је основна плата запосленог која је утврђена на основу основице за обрачун плата и коефицијента из прописа о коефицијентима за обрачун и исплату плата за пуно радно време и остварени стандардни учинак мања од минималне зараде, основна плата запосленог утврђена на наведени начин исплаћује се у висини минималне зараде (члан 20. ст. 1. и 2).

Тужила је запослена у школи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате,

накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијерна примена Закона о раду прописана је само у случају када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, произилази да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, при чему и посебним колективним уговорима за запослене у јавним службама није предвиђено њихово право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика од 2015. године, а важећим Посебним колективним уговором за запослене у основним и средњим школама утврђено је право запослених на исплату плате у висини минималне зараде, али не и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора запосленима који примају плату у висини минималне зараде. С обзиром да је накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса у утуженом периоду тужиљи исплаћивана кроз коефицијент за обрачун њене плате, не припада јој право на додатну исплату накнаде ових трошкова коју потражује тужбом, без обзира на чињеницу да јој је плата исплаћивана у висини минималне зараде.

Следствено изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Одлука о трошковима поступка, садржана у трећем ставу изреке, донета је применом члана 165. став 2. у вези са чл. 153. став 1. и чланом 154. ЗПП с обзиром на успех тужене, у складу са опредељеним захтевом, па је туженој досуђен износ од 18.000,00 динара за састав састав ревизије, у складу са Тарифом о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић